

ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Α΄

Greeting

1:1 Παῦλος, ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ¹ κατ' ἐπιταγὴν Θεοῦ² Σωτῆρος ἡμῶν καὶ³ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ⁴ τῆς ἐλπίδος ἡμῶν, **2** Τιμοθέε, γνησίῳ τέκνῳ ἐν πίστει· Χάρις, ἔλεος, εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ Πατρὸς ἡμῶν⁵ καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν.

Opening considerations

Paul refers to their last conversation

1:3 Καθὼς παρεκάλεσά σε προσμεῖναι ἐν Ἐφέσῳ, πορευόμενος εἰς Μακεδονίαν, ἵνα παραγγείλῃς τισὶν μὴ ἐτεροδιδασκαλεῖν **4** μηδὲ προσέχειν μύθοις καὶ γενεαλογίαις ἀπεράντοις, αἵτινες ζητήσεις⁶ παρέχουσιν μᾶλλον ἢ οἰκονομίαν⁷ Θεοῦ τὴν ἐν πίστει. **5** Τὸ δὲ τέλος τῆς παραγγελίας ἐστὶν ἀγάπη, ἐκ καθαρᾶς καρδίας καὶ συνειδήσεως ἀγαθῆς καὶ πίστεως ἀνυποκρίτου· **6** ὧν τινες ἀστοχήσαντες ἐξετράπησαν εἰς ματαιολογίαν, **7** θέλοντες εἶναι νομοδιδάσκαλοι, μὴ νοοῦντες μήτε ἂ λέγουσιν μήτε περὶ τίνων διαβεβαιοῦνται.

What law is for

8 Οἶδαμεν δὲ ὅτι καλὸς ὁ νόμος ἐάν τις αὐτῷ νομίμως χρῆται, **9** εἰδὼς⁸ τοῦτο, ὅτι δικαίῳ νόμος οὐ κεῖται, ἀνόμοις δὲ καὶ ἀνυποτάκτοις, ἀσεβέσι⁹ καὶ ἁμαρτωλοῖς, ἀνοσίοις καὶ βεβήλοις, πατραλοῖαις¹⁰ καὶ μητραλοῖαις,¹¹ ἀνδροφόνοις, **10** πόρνοις, ἄρσενοκοίταις, ἀνδραποδισταῖς, ψεύσταις, ἐπιόρκοις, καὶ εἴ τι ἕτερον τῇ ὑγιαινούσῃ διδασκαλίᾳ ἀντίκειται **11** κατὰ τὸ

¹ ἰησοῦ χριστοῦ f³⁵ A [97%] RP,HF,OC,TR,CP | ~ 21 x [2%] NU | --- [1%]

² θεοῦ f³⁵ xA [90%] RP,HF,OC,TR,NU | 1 πατρος και [10%] CP

³ και f³⁵ xA [90%] RP,HF,OC,TR,NU | --- [10%] CP

⁴ κυριου ἰησοῦ χριστοῦ f³⁵ x [90%] RP,HF,OC,TR | 23 [2%] CP | ~ 32 A [8%] NU

⁵ ἡμων f³⁵ [96%] RP,HF,OC,TR,CP | --- xA,I [4%] NU

⁶ ζητησεις f³⁵ [97%] RP,HF,OC,TR,CP | εκζητησεις xA [3%] NU

⁷ οικονομιαν rell | οικοδομιαν [1%] TBS

⁸ εἰδως rell | οἰδως CP

⁹ ἀσεβεσι f³⁵ xA [80%] HF,OC,CP,NU | ἀσεβεσιν [20%] RP,TR (Some TRs have the shorter form.)

¹⁰ πατραλοῖαις f³⁵ [45%] | πατραλωαις [10%] TR | πατραλοῖας [5%] | πατρολωαις f^{35pt} xA [34%] RP,HF,OC,CP,NU | πατρολωαις [5%] | πατριλοῖαις [1%] (Liddell & Scott consider πατραλοῖας and μητραλοῖας to be the earlier and basic forms, and that the variants are alternate spellings of the same words. Alternate spellings are not proper variants, since the identity and meaning of the words are not affected. Why would medieval monks resurrect classical forms, if their exemplar had the current Koine spellings? The pressure would be in the opposite direction. The better representatives generally have the first form. Liddell & Scott further consider that the semantic area includes both a 'striker' and a 'killer'; in the context 'striker' makes better sense, since the very next crime listed is 'murder'. Why cite 'murder' three times? A normal list does not repeat items.)

¹¹ μητραλοῖαις f³⁵ [45%] | μητραλωαις [5%] TR | μητρολωαις f^{35pt} xA [40%] RP,HF,OC,CP,NU | μητρολοῖαις [5%] | μητρολωαις [5%] (See the discussion above.)

εὐαγγέλιον τῆς δόξης τοῦ μακαρίου Θεοῦ, ὃ ἐπιστεύθην ἐγώ.

The grace of God

12 Καὶ¹ χάριν ἔχω τῷ ἐνδυναμώσαντί² με Χριστῷ Ἰησοῦ,³ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, ὅτι πιστόν με ἠγήσατο, θέμενος εἰς διακονίαν· **13** τὸν⁴ πρότερον ὄντα βλάσφημον καὶ διώκτην καὶ ὑβριστήν· ἀλλὰ⁵ ἠλεήθην, ὅτι ἀγνοῶν ἐποίησα ἐν ἀπιστίᾳ· **14** ὑπερεπλεόνασεν δὲ ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν, μετὰ πίστεως καὶ ἀγάπης τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. **15** Πιστὸς ὁ λόγος καὶ πάσης ἀποδοχῆς ἄξιος· ὅτι Χριστὸς Ἰησοῦς ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον ἁμαρτωλοὺς σῶσαι—ὧν πρῶτός εἰμι ἐγώ· **16** ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἠλεήθην, ἵνα ἐν ἐμοί, πρώτῳ,⁶ ἐνδείξῃται Ἰησοῦς Χριστὸς⁷ τὴν πᾶσαν⁸ μακροθυμίαν, πρὸς ὑποτύπωσιν τῶν μελλόντων πιστεῦειν ἐπ' αὐτῷ εἰς ζωὴν αἰώνιον. **17** Τῷ δὲ Βασιλεῖ τῶν αἰώνων, ἀφθάρτῳ, ἀοράτῳ, μόνῳ σοφῷ⁹ Θεῷ, τιμὴ καὶ¹⁰ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

A charge to Timothy

Wage the good warfare

1:18 Ταύτην τὴν παραγγελίαν παρατίθεμαί σοι, τέκνον Τιμόθεε, κατὰ τὰς προαγούσας ἐπὶ σέ προφητείας, ἵνα στρατεύῃ ἐν αὐταῖς τὴν καλὴν στρατείαν, **19** ἔχων πίστιν καὶ ἀγαθὴν συνείδησιν (ἦν τινες ἀπώσάμενοι περὶ τὴν πίστιν ἐναυάγησαν· **20** ὧν ἐστὶν Ὑμέναιος¹¹ καὶ Ἀλέξανδρος—οὓς παρέδωκα τῷ Σατανᾷ ἵνα παιδευθῶσιν μὴ βλασφημεῖν).

About prayer

2:1 Παρακαλῶ οὖν πρῶτον πάντων ποιεῖσθαι δεήσεις, προσευχάς, ἐντεύξεις, εὐχαριστίας,¹² ὑπὲρ πάντων ἀνθρώπων **2**—ὑπὲρ βασιλέων καὶ πάντων τῶν ἐν ὑπεροχῇ ὄντων, ἵνα ἡρεμον¹³ καὶ ἡσύχιον βίον διάγωμεν ἐν πάσῃ εὐσεβείᾳ καὶ σεμνότητι. **3** Τοῦτο γὰρ¹⁴ καλὸν καὶ ἀπόδεκτον ἐνώπιον τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Θεοῦ, **4** ὃς πάντα ἀνθρώπους θέλει σωθῆναι καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν. **5** Εἷς γὰρ Θεός, εἷς καὶ μεσίτης Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων—

¹ καὶ f³⁵ [92%] RP, HF, OC, TR, CP | --- NA, I [8%] NU

² ἐνδυναμώσαντι f³⁵ A, I [90%] RP, HF, OC, TR, NU | ἐνδυναμουντι K [10%] CP

³ ἰησοῦ rell | --- CP

⁴ τὸν f³⁵ [95%] RP, HF, OC, TR, CP | το NA, I [5%] NU

⁵ ἀλλὰ rell | ἀλλ [5%] OC, TR

⁶ πρώτῳ rell | πρῶτον [15%] CP

⁷ ἰησοῦς χριστός f³⁵ K [93%] RP, HF, OC, TR, CP | ~ 21 A [5%] NU | 1 [1%] | 2 [0.5%] | 1 ο 2 [0.5%]

⁸ πᾶσαν f³⁵ [94%] RP, HF, OC, TR, CP | ἀπᾶσαν NA [5%] NU | --- [1%]

⁹ σοφῷ f³⁵ (98%) RP, HF, OC, TR, CP | --- NA (1.7%) NU | part of a larger omission (0.3%)
(The omission is unfortunate.)

¹⁰ καὶ f³⁵ NA [50%] RP, HF, OC, TR, NU | --- [50%] CP

¹¹ ὑμέναιος rell | ὑμενεός A [10%]

¹² εὐχαριστίας rell | εὐχαριστείας [15%]

¹³ ἡρεμον rell | ἡρεμον [20%]

¹⁴ γὰρ f³⁵ [97%] RP, HF, OC, TR, CP | --- NA [3%] NU

ἄνθρωπος—Χριστὸς Ἰησοῦς,¹ 6 ὁ δοὺς ἑαυτὸν ἀντίλυτρον ὑπὲρ πάντων (τὸ μαρτύριον καιροῖς ἰδίους), 7 εἰς ὃ ἐτέθη ἐγὼ κήρυξ καὶ ἀπόστολος—ἀλήθειαν λέγω ἐν Χριστῷ,² οὐ ψεύδομαι—διδάσκαλος ἐθνῶν ἐν πίστει καὶ ἀληθείᾳ.

8 Βούλομαι οὖν προσεύχεσθαι τοὺς ἄνδρας ἐν παντὶ τόπῳ, ἐπαίροντας ὁσίους χεῖρας χωρὶς ὀργῆς καὶ διαλογισμοῦ.³ 9 Ὡσαύτως καὶ τὰς⁴ γυναῖκας, ἐν καταστολῇ κοσμίῳ μετὰ αἰδοῦς καὶ σωφροσύνης κοσμεῖν ἑαυτάς· μὴ ἐν πλέγμασιν ἢ⁵ χρυσῷ⁶ ἢ μαργαρίταις ἢ ἱματισμῷ πολυτελεῖ, 10 ἀλλ', ὃ πρέπει γυναῖξιν ἐπαγγελλομέναις θεοσεβείαν, δι' ἔργων ἀγαθῶν.

About women

11 Γυνὴ ἐν ἡσυχίᾳ μανθανέτω, ἐν πάσῃ ὑποταγῇ. 12 Γυναικὶ δὲ διδάσκειν⁷ οὐκ ἐπιτρέπω, οὐδὲ αὐθεντεῖν ἄνδρός, ἀλλ' εἶναι ἐν ἡσυχίᾳ. 13 Ἀδὰμ γὰρ πρῶτος ἐπλάσθη, εἷτα Εὕα. 14 Καὶ Ἀδὰμ οὐκ ἠπατήθη· ἡ δὲ γυνή, ἀπατηθεῖσα,⁸ ἐν παραβάσει γέγονεν. 15 Σωθήσεται δὲ διὰ τῆς Τεκνογονίας — ἐὰν μείνωσιν ἐν πίστει καὶ ἀγάπῃ καὶ ἀγιασμῷ, μετὰ σωφροσύνης.

Qualifications

Of overseers

3:1 Πιστὸς ὁ λόγος· εἴ τις ἐπισκοπῆς ὀρέγεται, καλοῦ ἔργου ἐπιθυμεῖ. 2 Δεῖ οὖν τὸν ἐπίσκοπον ἀνεπίληπτον⁹ εἶναι, μιᾶς γυναικὸς ἄνδρα, νηφάλιον,¹⁰ σώφρονα, κόσμιον, φιλόξενον, διδακτικόν, 3 μὴ πάροινον, μὴ πλήκτην, μὴ αἰσχροκερδῆ,¹¹ ἀλλ' ¹²ἐπιεικῇ, ἁμαχον, ἀφιλάργυρον· 4 τοῦ ἰδίου οἴκου καλῶς προϊστάμενον, τέκνα ἔχοντα ἐν ὑποταγῇ μετὰ πάσης σεμνότητος 5 (εἰ δέ τις τοῦ ἰδίου οἴκου προστῆναι οὐκ οἶδεν, πῶς ἐκκλησίας Θεοῦ ἐπιμελήσεται); 6 μὴ νεόφυτον, ἵνα μὴ τυφωθείς εἰς κῆρυμα ἐμπέσῃ τοῦ διαβόλου. 7 Δεῖ δὲ αὐτὸν¹³ καὶ μαρτυρίαν καλὴν ἔχειν ἀπὸ τῶν ἔξωθεν, ἵνα μὴ εἰς ὄνειδισμὸν

¹ χριστος ιησους *rell* | ~ 21 [10%] CP

² εν χριστω **f**³⁵ **8** [85%] RP,HF,OC,TR,CP | --- A [15%] NU (OC has small print.)

³ διαλογισμου *rell* | διαλογισμων [10%]

⁴ και τας **f**³⁵ (94.7%) RP,HF,OC,TR,CP | 1 (3.4%) [NU] | --- **8A** (1.5%) | two other variants (0.3%) (τας γυναικας is parallel to τους ανδρας, so the majority variant is correct.)

⁵ η **f**³⁵ [95%] RP,HF,OC,TR,CP | και **8A** [4%] NU | --- [1%]

⁶ χρυσω **f**³⁵ **8** [85%] RP,HF,OC,TR | χρυσιω A,I [5%] NU | αργυριω και χρυσιω [10%] (CP)

⁷ γυναικι δε διδασκειν **f**³⁵ [90%] RP,HF,OC,TR,CP | ~ 321 **8A** [10%] NU

⁸ απατηθεισα **f**³⁵ [94%] RP,HF,OC,TR,CP | εξαπατηθεισα **8A** [6%] NU

⁹ ανεπιληπτον **f**³⁵ [97%] RP,HF,OC,TR,CP | ανεπιλημπτον **8A** [3%] NU

¹⁰ νηφαλιον **f**³⁵ **8A** [40%] OC,CP,NU | νηφαλεον [50%] RP,HF,TR | νηφαλαιον [8%] | νηφαλειον [2%]

¹¹ μη αισχροκερδη **f**³⁵ (69.9%) RP,HF,OC,TR,CP | --- **8A** (30.1%) NU (Who wants to offend those with the means to make substantial contributions to the church coffers? So why talk about shady dealings? The omission is surely inferior.)

¹² αλλ **f**³⁵ [97%] RP,HF,OC,TR,CP | αλλα **8A** [3%] NU

¹³ αυτον **f**³⁵ [97%] RP,HF,OC,TR,CP | --- **8A**,I [3%] NU

ἐμπέση καὶ παγίδα τοῦ διαβόλου.

Of deacons

8 Διακόνους ὡσαύτως σεμνούς, μὴ διλόγους, μὴ οἶνω πολλῶ προσέχοντας, μὴ αἰσχροκερδεῖς· **9** ἔχοντας τὸ μυστήριον τῆς πίστεως ἐν καθαρᾷ συνειδήσει. **10** Καὶ οὗτοι δὲ δοκιμαζέσθωσαν πρῶτον· εἴτα, διακονεῖτωσαν, ἀνέγκλητοι ὄντες.

Of 'deaconesses'

11 Γυναῖκας ὡσαύτως σεμνάς, μὴ διαβόλους, νηφαλίους,¹ πιστὰς ἐν πᾶσιν.
Of deacons, again

12 Διάκονοι ἔστωσαν μιᾶς γυναικὸς ἄνδρες, τέκνων καλῶς προϊστάμενοι καὶ τῶν ιδίων οἴκων. **13** Οἱ γὰρ καλῶς διακονήσαντες βαθμὸν ἑαυτοῖς καλὸν περιποιῶνται καὶ πολλὴν παρρησίαν ἐν πίστει τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

God in flesh

14 Ταῦτά σοι γράφω, ἐλπίζων ἐλθεῖν πρὸς σε τάχιον,² **15** ἐὰν δὲ βραδύνω, ἵνα εἰδῇς πῶς δεῖ ἐν οἴκῳ Θεοῦ ἀναστρέφεσθαι, ἥτις ἐστὶν ἐκκλησία Θεοῦ ζῶντος, στῦλος καὶ ἐδραῖωμα³ τῆς ἀληθείας. **16** Καί, ὁμολογουμένως μέγα ἐστὶν τὸ τῆς εὐσεβείας μυστήριον· Θεὸς⁴ ἐφανερώθη ἐν σαρκί, ἐδικαιώθη ἐν πνεύματι, ὤφθη ἀγγέλοις, ἐκηρύχθη ἐν ἔθνεσιν, ἐπιστεύθη ἐν κόσμῳ, ἀνελήφθη⁵ ἐν δόξῃ.

About doctrine

Things taught by demons

4:1 Τὸ δὲ Πνεῦμα ῥητῶς λέγει ὅτι ἐν ὑστέροις καιροῖς ἀποστήσονται τινες τῆς πίστεως, προσέχοντες πνεύμασιν πλάνοις⁶ καὶ διδασκαλίαις δαιμονίων **2**—ἐν ὑποκρίσει ψευδολόγων κεκαυτηριασμένων⁷ τὴν ἰδίαν συνειδήσιν,

¹ νηφαλίους f³⁵ NA,C [40%] OC,CP,NU | νηφαλεους [50%] RP,HF,TR | νηφαλαιους [8%] | νηφαλεας [2%]

² ταχιον f³⁵ N (92.5%) RP,HF,OC,TR,CP | ταχειον (5.4%) | εν ταχει A,C (2%) NU

³ ἐδραιωμα *rell* | εδραιωμα [15%]

⁴ θεος f³⁵ A,C^v [98.5%] RP,HF,OC,TR,CP | ος N [1%] NU | ο D | ω 061 | ος θεος 256 (For an explanation of this statement of evidence, and a discussion of the implications, please see my book, *The Identity of the New Testament Text VI*, footnote 2, on pages 195-197') [The variant chosen by NU is a grammatical impossibility (no antecedent for the pronoun), besides being a stupidity. What is a 'mystery' about any human male being manifested in flesh? All human beings have bodies. In the absence of concrete evidence, the claim that this is a quote lifted from a known hymn or poem becomes no more than a desperate attempt to 'save' a choice that besides being stupid is also perverse (because of the theological consequences).]

⁵ ανεληφθη f³⁵ [97%] RP,HF,OC,TR,CP | ανελημφθη NA,C [3%] NU

⁶ πλανοις f³⁵ NA,C [70%] RP,HF,OC,TR,NU | πλανης f^{35pt} [30%] CP (Is it an adjective, or a noun? Is it 'deceiving spirits', or 'spirits of deception'? They are two ways of saying the same thing. The better representatives generally have the adjective.)

⁷ κεκαυτηριασμενων f³⁵ C,I [85%] RP,HF,TR,CP | κεκαυστηριασμενων NA [10%] OC,NU | και καυ(σ)τηριασμενων [5%]

3 κωλυόντων γαμεῖν, ἀπέχεσθαι βρωμάτων ἃ ὁ Θεὸς ἔκτισεν εἰς μετάληψιν¹ μετὰ εὐχαριστίας² τοῖς πιστοῖς καὶ ἐπεγνωκόσι³ τὴν ἀλήθειαν. **4** Ὅτι πᾶν κτίσμα Θεοῦ καλόν, καὶ οὐδὲν ἀπόβλητον μετὰ εὐχαριστίας λαμβανόμενον, **5** ἀγιάζεται γὰρ διὰ λόγου Θεοῦ καὶ ἐντεύξεως.

A good servant of Jesus Christ

6 Ταῦτα ὑποτιθέμενος τοῖς ἀδελφοῖς καλὸς ἔση διάκονος Ἰησοῦ Χριστοῦ,⁴ ἐντρεφόμενος⁵ τοῖς λόγοις τῆς πίστεως καὶ τῆς καλῆς διδασκαλίας ἣ παρηκολούθηκας. **7** Τοὺς δὲ βεβήλους καὶ γραώδεις μύθους παραιτοῦ· γύμναζε δὲ σεαυτὸν πρὸς εὐσέβειαν. **8** Ἡ γὰρ σωματικὴ γυμνασία πρὸς ὀλίγον ἐστὶν ὠφέλιμος, ἡ δὲ εὐσέβεια πρὸς πάντα ὠφέλιμός ἐστίν, ἐπαγγελίας⁶ ἔχουσα ζωῆς τῆς νῦν καὶ τῆς μελλούσης.

A trustworthy word

9 Πιστὸς ὁ λόγος καὶ πάσης ἀποδοχῆς ἄξιος **10** (εἰς τοῦτο γὰρ καὶ⁷ κοπιῶμεν καὶ ὀνειδιζόμεθα)·⁸ ὅτι ἠλπίκαμεν ἐπὶ Θεῷ ζῶντι, ὅς ἐστιν Σωτὴρ πάντων ἀνθρώπων, μάλιστα⁹ πιστῶν.

Watch your life and doctrine

11 Παράγγελλε¹⁰ ταῦτα καὶ δίδασκε. **12** Μηδεὶς σου τῆς νεότητος καταφρονεῖτω, ἀλλὰ τύπος γίνου¹¹ τῶν πιστῶν ἐν λόγῳ, ἐν ἀναστροφῇ, ἐν ἀγάπῃ, ἐν πνεύματι,¹² ἐν πίστει, ἐν ἀγνείᾳ. **13** Ἔως ἔρχομαι πρόσεχε τῇ ἀναγνώσει, τῇ παρακλήσει, τῇ διδασκαλίᾳ. **14** Μὴ ἀμέλει τοῦ ἐν σοὶ χαρίσματος, ὃ ἐδόθη σοι διὰ προφητείας μετὰ ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν τοῦ πρεσβυτερίου. **15** Ταῦτα μελέτα· ἐν τούτοις ἴσθι, ἵνα σου ἡ προκοπὴ φανερά ᾖ ἐν¹³ πᾶσιν. **16** Ἐπεχε σεαυτῷ καὶ τῇ διδασκαλίᾳ· ἐπίμενε αὐτοῖς, τοῦτο γὰρ

¹ μεταληψιν f³⁵ C [97%] RP, HF, OC, TR, CP | μεταλημψιν NA [3%] NU

² ευχαριστίας f³⁵ NC [90%] RP, HF, OC, TR, CP, NU | ευχαριστείας A [10%] (Also in verse 4.)

³ επεγνωκοσι f³⁵ NC [80%] HF, OC, CP, NU | επεγνωκοσιν A [20%] RP, TR (Some TRs have the shorter form.)

⁴ ιησου χριστου f³⁵ [80%] RP, HF, OC, TR | ~ 21 NA, C [20%] CP, NU

⁵ εντρεφομενος *rell* | εκτρεφομενος [2%] CP

⁶ επαγγελίας f³⁵ [60%] OC | επαγγελιαν NA [40%] RP, HF, TR, CP, NU (The form being ambiguous between genitive singular or accusative plural, copyists who took the form to be genitive would naturally change it to accusative, leaving it singular. In the context the accusative plural makes excellent sense, there being many promises.)

⁷ και f³⁵ [95%] RP, HF, OC, TR, CP | --- NA, C [5%] NU

⁸ ονειδιζομεθα f³⁵ [93%] RP, HF, OC, TR, CP | αγωνιζομεθα NA, C [7%] NU (Is not the variant chosen by NU inferior?)

⁹ μαλιστα *rell* | 1 δε [10%]

¹⁰ παραγγελλε *rell* | παραγγελε [10%] CP (Also in 5:7 and 6:17.)

¹¹ γινου f³⁵ NA, C [90%] RP, HF, OC, TR, NU | γενου [10%] CP

¹² εν πνευματι f³⁵ (90.9%) RP, HF, OC, TR, CP | --- NA, C, I (9.1%) NU (The omission could be a not very difficult case of homoiarcton.)

¹³ εν f³⁵ (97.4%) RP, HF, OC, TR, CP | --- NA, C (2.4%) NU | one other variant (0.2%)

ποιῶν καὶ σεαυτὸν σώσεις καὶ τοὺς ἀκούοντάς σου.

Relationships

5:1 Πρεσβυτέρῳ μὴ ἐπιπλήξης, ἀλλὰ παρακάλει ὡς πατέρα, νεωτέρους ὡς ἀδελφούς, **2** πρεσβυτέρας ὡς μητέρας, νεωτέρας ὡς ἀδελφάς, ἐν πάσῃ ἀγνείᾳ.

Honor true widows

3 Χήρας τίμα τὰς ὄντως χήρας. **4** Εἰ δέ τις χήρα τέκνα ἢ ἔκγονα¹ ἔχει, μανθανέτωσαν πρῶτον τὸν ἴδιον οἶκον εὐσεβεῖν καὶ ἀμοιβὰς ἀποδιδόναι τοῖς προγόνοις, τοῦτο γάρ ἐστιν² ἀπόδεκτον ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. **5** Ἡ δὲ ὄντως χήρα καὶ μεμονωμένη ἤλπικεν ἐπὶ τὸν³ Θεόν, καὶ προσμένει ταῖς δεήσεσιν καὶ ταῖς προσευχαῖς νυκτὸς καὶ ἡμέρας. **6** Ἡ δὲ σπαταλῶσα ζῶσα τέθνηκεν.

7 Καὶ ταῦτα παράγγελλε, ἵνα ἀνεπίληπτοι⁴ ᾖσιν. **8** Εἰ δέ τις τῶν ἰδίων, καὶ μάλιστα τῶν⁵ οἰκείων, οὐ προνοεῖ, τὴν πίστιν ἥρνηται καὶ ἔστιν ἀπίστου χείρων.

9 Χήρα καταλεγέσθω μὴ ἔλαττον ἐτῶν ἐξήκοντα γεγονυῖα, ἐνὸς ἀνδρὸς γυνή, **10** ἐν ἔργοις καλοῖς μαρτυρουμένη—εἰ ἐτεκνοτρόφησεν, εἰ⁶ ἐξενοδόχησεν, εἰ ἀγίων πόδας ἐνιψεν, εἰ θλιβομένοις ἐπήρκεσεν, εἰ παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ ἐπηκολούθησεν.

About younger widows

11 Νεωτέρας δὲ⁷ χήρας παραιτοῦ· ὅταν γὰρ καταστηριάζωσιν τοῦ Χριστοῦ, γαμεῖν θέλουσιν, **12** ἔχουσαι κρῖμα ὅτι τὴν πρώτην πίστιν ἠθέτησαν. **13** Ἄμα δὲ καί, ἀργαί μανθάνουσιν, περιερχόμεναι τὰς οἰκίας· οὐ μόνον δὲ ἀργαί, ἀλλὰ καὶ φλύαροι καὶ περίεργοι, λαλοῦσαι τὰ μὴ δέοντα. **14** Βούλομαι οὖν νεωτέρας⁸ γαμεῖν, τεκνογονεῖν, οἰκοδεσποτεῖν, μηδεμίαν ἀφορμὴν διδόναι τῷ ἀντικειμένῳ λοιδορίας χάριν. **15** (Ἦδη γὰρ τινες ἐξετράπησαν ὀπίσω τοῦ Σατανᾶ.)

16 Εἴ τις πιστὸς ἢ⁹ πιστὴ ἔχει χήρας, ἐπαρκείτω αὐταῖς καὶ μὴ βαρεῖσθω ἡ ἐκκλησία, ἵνα ταῖς ὄντως χήραις ἐπαρκέσῃ.

Honor elders

17 Οἱ καλῶς προεστῶτες πρεσβύτεροι διπλῆς τιμῆς ἀξιούσθωσαν, μάλιστα οἱ κοπιῶντες ἐν λόγῳ καὶ διδασκαλία. **18** Λέγει γὰρ ἡ Γραφή· «Βοῦν ἀλοῶντα»¹⁰

¹ ἐκγονα *rell* | ἐγγονα [10%]

² ἐστιν *f*³⁵ *NA,C* [85%] *RP,HF,NU* | 1 καλον και [5%] *OC,TR,CP* | καλον και 1 [10%]

³ τον *f*³⁵ *A* [97%] *RP,HF,OC,TR,CP* | --- *NC* [3%] *NU*

⁴ ἀνεπιληπτοι *f*³⁵ [97%] *RP,HF,OC,TR,CP* | ἀνεπιλημπτοι *NA,C* [3%] *NU*

⁵ των *f*³⁵ *C* [97%] *RP,HF,OC,TR,CP* | --- *NA,I,048* [3%] *NU*

⁶ ει *rell* | η [2%] *CP*

⁷ δε *rell* | --- [10%]

⁸ νεωτερας *f*³⁵ *NA,C* [85%] *RP,HF,OC,TR,NU* | 1 χηρας [15%] *CP*

⁹ πιστος η *f*³⁵ (97.6%) *RP,HF,OC,TR,CP* | --- *NA,C,048* (2.2%) *NU* | one other variant (0.2%) (Might the ‘Alexandrian’ variant be the result of homoiarcton?)

¹⁰ ἀλοωντα *f*³⁵ [30%] | ἀλοωντα *rell* | αλοουντα [5%] (The noun equivalent is everywhere)

οὐ φιμώσεις,» καὶ «Ἄξιός ὁ ἐργάτης τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ.»

19 Κατὰ πρεσβυτέρου κατηγορίαν μὴ παραδέχου ἐκτὸς εἰ μὴ ἐπὶ δύο ἢ τριῶν μαρτύρων. **20** Τοὺς ἁμαρτάνοντας ἐνώπιον πάντων ἔλεγχε, ἵνα καὶ οἱ λοιποὶ φόβον ἔχωσιν.

Watch your step

21 Διαμαρτύρομαι ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ¹ καὶ τῶν ἐκλεκτῶν ἀγγέλων ἵνα ταῦτα φυλάξης χωρὶς προκρίματος, μηδὲν ποιῶν κατὰ πρόσκλισιν.² **22** Χεῖρας ταχέως μηδενὶ ἐπιτίθει, μηδὲ κοινώνει ἁμαρτίαις ἄλλοτρίαις. Σεαυτὸν ἀγνὸν τήρει.

23 Μηκέτι ὑδροπότει, ἀλλ'³ οἶνω ὀλίγῳ χρῶ διὰ τὸν στόμαχόν σου⁴ καὶ τὰς πυκνάς σου ἀσθενείας.

24 Τινῶν ἀνθρώπων αἱ ἁμαρτίαι πρόδηλοί εἰσιν, προάγουσαι εἰς κρίσιν, τισὶν δὲ καὶ ἐπακλουθοῦσιν. **25** Ὡσαύτως καὶ τὰ καλὰ ἔργα⁵ πρόδηλά ἐστιν.⁶ καὶ τὰ ἄλλως ἔχοντα κρυβῆναι οὐ δύνανται.⁷

Slaves honor owners

6:1 Ὅσοι εἰσιν ὑπὸ ζυγὸν δοῦλοι τοὺς ἰδίους δεσπότης πάσης τιμῆς ἀξίους ἡγείσθωσαν, ἵνα μὴ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ διδασκαλία βλασφημῆται. **2** Οἱ δὲ πιστοὺς ἔχοντες δεσπότης μὴ καταφρονεῖτωσαν ὅτι ἀδελφοί εἰσιν· ἀλλὰ μᾶλλον δουλευέτωσαν, ὅτι πιστοὶ εἰσιν καὶ ἀγαπητοὶ οἱ τῆς εὐεργεσίας ἀντιλαμβανόμενοι.

Conclusion to 'Relationships'

Ταῦτα δίδασκε καὶ παρακάλει. **3** Εἴ τις ἑτεροδιδασκαλεῖ καὶ μὴ προσέρχεται ὑγιαίνουσιν λόγοις, τοῖς τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ τῇ κατ' εὐσέβειαν διδασκαλίᾳ, **4** τετύφωται, μηδὲν ἐπιστάμενος· ἀλλὰ νοσῶν περὶ

spelled with rough breathing; since collators have generally not registered aspiration, it is hard to know what the witness of the mass of minuscules may be.)

¹ κυριου ιησου χριστου f³⁵ [95%] RP, HF, OC, TR, CP | 23 [2%] | ~ 32 NA [3%] NU (Is not the full form more appropriate for a solemn charge?)

² προσκλισιν f³⁵ K [25%] TR, CP, NU | προσκλησιν f^{35pt} A [75%] RP, HF, OC (Here we have an even division. They are different nouns, but each occurs only here in the NT, so we do not have different contexts to help us. The basic meaning of the second form was 'a judicial summons', which simply does not fit in this context. However, precisely for this context, the two forms apparently were regarded as synonyms meaning 'partiality' (the two vowels were pronounced the same way). According to my presuppositions, both the Holy Spirit and the apostle Paul were good at Greek, so if they meant to say 'partiality', they would use the word with that basic meaning. So then, in spite of the division, I consider that the first form reproduces the archetype.)

³ αλλ f³⁵ [97%] RP, HF, OC, TR, CP | αλλα NA [3%] NU

⁴ σου f³⁵ [96%] RP, HF, OC, TR, CP | --- NA [4%] NU

⁵ καλα εργα f³⁵ [95%] RP, HF, OC, TR, CP | ~ 2 τα 1 NA [5%] NU

⁶ εστιν f³⁵ [80%] RP, HF, OC, TR, CP | εισιν [10%] | --- NA [10%] NU

⁷ δυνανται f³⁵ A [70%] RP, HF, OC, NU | δυναται K [30%] TR, CP

ζητήσεις καὶ λογομαχίας, ἐξ ὧν γίνεται φθόνος, ἔρις,¹ βλασφημίας, ὑπόνοιαι πονηραί, **5** διαπαραιτριβαί² διεφθαρμένων ἀνθρώπων τὸν νοῦν καὶ ἀπεστερημένων τῆς ἀληθείας, νομιζόντων πορισμὸν εἶναι τὴν εὐσέβειαν. Ἀφίστασο ἀπὸ τῶν τοιούτων.³

Concluding considerations

Godliness with contentment

6:6 Ἔστιν δὲ πορισμὸς μέγας ἢ εὐσέβεια μετὰ αὐταρκειάς. **7** Οὐδὲν γὰρ εἰσηνέγκαμεν εἰς τὸν κόσμον, δηλόν⁴ ὅτι οὐδὲ ἐξενεγκεῖν τι δυνάμεθα. **8** Ἐχοντες δὲ διατροφὰς⁵ καὶ σκεπάσματα τούτοις ἀρκεσθησόμεθα.⁶ **9** Οἱ δὲ βουλόμενοι πλουτεῖν ἐμπίπτουσιν εἰς πειρασμὸν καὶ παγίδα καὶ ἐπιθυμίας πολλὰς ἀνοήτους⁷ καὶ βλαβεράς, αἵτινες βυθίζουσιν τοὺς ἀνθρώπους εἰς ὄλεθρον καὶ ἀπώλειαν· **10** ρίζα γὰρ πάντων τῶν κακῶν ἐστὶν ἡ φιλαργυρία· ἧς τινες ὀρεγόμενοι ἀπεπλανήθησαν⁸ ἀπὸ τῆς πίστεως καὶ ἑαυτοὺς περιέπειραν ὁδύναις πολλαῖς.

Lay hold on eternal life

11 Σὺ δέ, ὃ ἄνθρωπε τοῦ⁹ Θεοῦ, ταῦτα φεῦγε· δίωκε δὲ δικαιοσύνην, εὐσέβειαν, πίστιν, ἀγάπην, ὑπομονήν, πραότητα.¹⁰ **12** Ἀγωνίζου τὸν καλὸν ἀγῶνα τῆς πίστεως· ἐπιλαβοῦ τῆς αἰωνίου ζωῆς εἰς ἣν καὶ¹¹ ἐκλήθης—καὶ ὡμολόγησας¹² τὴν καλὴν ὁμολογίαν ἐνώπιον πολλῶν μαρτύρων. **13** Παραγγέλλω σοι¹³ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ τοῦ ζωοποιούντος¹⁴ τὰ πάντα, καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ μαρτυρήσαντος ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου τὴν καλὴν ὁμολογίαν, **14** τηρῆσαί σε τὴν ἐντολὴν ἁσπίλον, ἀνεπίληπτον¹⁵ μέχρι τῆς ἐπιφανείας τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, **15** ἣν καιροῖς ἰδίους δείξει¹⁶—ὁ μακάριος καὶ μόνος Δυνάστης,

¹ ἐρις f³⁵ NA,048 [90%] RP,HF,OC,TR,CP,NU | ερεῖς [10%]

² διαπαραιτριβαί f³⁵ NA [90%] RP,HF,CP,NU | παραδιατριβαί [5%] OC,TR | διατριβαί [3%] | παραιτριβαί [2%]

³ αφιστασο (-σω 3.6%) απο των τοιουτων f³⁵ (96.9%) RP,HF,OC,TR,CP | --- NA,048 (2.8%) NU | two other variants (0.3%) (How could a gloss dominate the stream of transmission to the tune of 97%?)

⁴ δηλον f³⁵ [98%] RP,HF,OC,TR,CP | --- NA,048 [2%] NU

⁵ διατροφας f³⁵ NA [90%] RP,HF,OC,TR,CP,NU | διατροφην 048^v [10%]

⁶ αρκεσθησομεθα rell | αρκεσθησωμεθα [5%] CP

⁷ ανοητους rell | ανονητους [3%] CP

⁸ απεπλανηθησαν rell | αποπλανηθησαν CP

⁹ του f³⁵ [98%] RP,HF,OC,TR,CP | --- NA,I [2%] NU

¹⁰ πραοτητα f³⁵ [95%] RP,HF,OC,TR,CP | πραυτητα [2%] | πραυπαθιαν NA [3%] NU

¹¹ και f³⁵ [40%] OC,TR | --- NA [60%] RP,HF,CP,NU (OC has small type.)

¹² ωμολογησας rell | ομολογησας [10%]

¹³ σοι f³⁵ A [98%] RP,HF,OC,TR,CP[NU] | --- NA [2%]

¹⁴ ζωοποιουντος f³⁵ NA [95%] RP,HF,OC,TR,CP | ζωογονουντος A [5%] NU

¹⁵ ανεπιληπτον f³⁵ [97%] RP,HF,OC,TR,CP | ανεπιλημπτον NA [3%] NU

¹⁶ δειξει rell | δειξη [2%] CP | δειξαι [1%]

ὁ Βασιλεὺς τῶν βασιλευόντων καὶ Κύριος τῶν κυριευόντων· **16** ὁ μόνος ἔχων ἀθανασίαν, φῶς οἰκῶν ἀπρόσιτον· ὃν εἶδεν οὐδεὶς ἀνθρώπων οὐδὲ ἰδεῖν δύναται· ὧ τιμὴ καὶ¹ κράτος αἰώνιον. Ἀμήν.

To the rich

17 Τοῖς πλουσίοις ἐν τῷ νῦν αἰῶνι παράγγελλε μὴ ὑψηλοφρονεῖν, μηδὲ ἡλπικεῖν² ἐπὶ πλούτου ἀδηλόγητι ἄλλ' ἐν³ τῷ⁴ Θεῷ τῷ ζῶντι,⁵ τῷ παρέχοντι ἡμῖν πάντα πλουσίως⁶ εἰς ἀπόλαυσιν· **18** ἀγαθοεργεῖν, πλουτεῖν ἐν ἔργοις καλοῖς, εὐμεταδότους εἶναι κοινωνικούς **19**—ἀποθησαυρίζοντας ἑαυτοῖς θεμέλιον καλὸν εἰς τὸ μέλλον, ἵνα ἐπιλάβωνται τῆς αἰωνίου⁷ ζωῆς.

A closing exhortation

20 Ὡς Τιμόθεε, τὴν παραθήκην⁸ φύλαξον, ἐκτρεπόμενος τὰς βεβήλους κενοφωνίας καὶ ἀντιθέσεις τῆς ψευδωνύμου γνώσεως **21**—ἦν τινες ἐπαγγελλόμενοι περὶ τὴν πίστιν ἡστόχησαν.

Ἡ χάρις μετὰ σοῦ.⁹ Ἀμήν.^{10,11}

¹ καὶ f³⁵ NA [85%] RP, HF, OC, TR, NU | --- [15%] CP

² ἡλπικεῖναι *rell* | ἐλπικεῖναι [10%] | ἐλπιζεῖν [2%]

³ ἐν f³⁵ (78.6%) RP, HF, OC, TR, CP | ἐπὶ NA, I (19.8%) NU | --- (0.3%) | three other variants (1.2%) (This and the following two sets are all handled together in *TuT* as a single set, but with thirteen variants; I separated them so as to highlight the basic choices.)

⁴ τῷ f³⁵ A, I (91.7%) RP, HF, OC, TR, CP | --- NA (7.1%) NU | three other variants (1.2%)

⁵ τῷ ζῶντι f³⁵ (88.4%) RP, HF, OC, TR, CP | 2 (3.6%) | --- NA, I (6.8%) NU | three other variants (1.2%) (If the original form were ἐπὶ θεῷ, as in NU, who would change it to the longer, more complex form? The choice of NU is surely inferior.)

⁶ πάντα πλουσίως f³⁵ NA [92%] RP, HF, OC, CP, NU | 2 [1%] | ~ 21 [5%] TR | τα 12 A [2%]

⁷ αἰωνίου f³⁵ [92%] RP, OC, TR, CP | αἰωνίου HF | ὀντως NA [6%] NU | ὀντως 1 [2%]

⁸ παραθήκην f³⁵ NA [80%] RP, HF, NU | παρακαταθήκην [20%] OC, TR, CP

⁹ μετὰ σοῦ f³⁵ 048 [97%] RP, HF, OC, TR, CP | μεθ' ὑμῶν NA [3%] NU (The letter is addressed to a single individual, and in case anyone should forget, the previous verse begins with “O Timothy”. The Alexandrian variant is clearly in error. To trot out the ‘harder reading’ canon in a case like this I consider to be irresponsible.)

¹⁰ ἀμήν f³⁵ [97%] RP, HF, OC, TR, CP | --- NA [3%] NU

¹¹ The citation of f³⁵ is based on thirty-seven MSS—18, 35, 201, 204, 328, 386, 394, 444, 604, 757, 824, 928, 959, 986, 1072, 1075, 1100, 1247, 1249, 1503, 1548, 1637, 1725, 1732, 1761, 1768, 1855, 1864, 1865, 1876, 1892, 1897 [1:1-3:16], 2080, 2466, 2554, 2587 and 2723—all of which I collated myself. 1761 and 2554 are ‘perfect’ representatives of f³⁵ in 1 Timothy, as they stand, and the exemplars of 444 and 2466 probably were. Since these MSS come from all over the Mediterranean world (Sinai, Jerusalem, Patmos, Constantinople, Bucharest, Aegean, Trikala, Athens, Mt. Athos [eight different monasteries], Grottaferrata, Vatican, etc.) they are certainly representative of the family, giving us the precise family profile—it is reflected in the Text without exception.

In the statements of evidence I have included the percentage of manuscript attestation for each variant, within either () or []. I have used () for the evidence taken from *TuT*, which I take to be reasonably precise. For the variant sets that are not covered there I had to revert to von Soden and the apparatus of N-A²⁷, supplementing from other sources

where possible (Scrivener and Tischendorf)—the percentages offered, I have used [] for these, are extrapolations based on a comparison of these sources.

I venture to predict, if complete collations ever become available, that for any non-Byzantine variants listed with 5 to 1% support (in my apparatus) the margin of error should not exceed $\pm 1\%$; for non-Byzantine variants listed with 10 to 6% support the margin of error should hardly exceed $\pm 3\%$; where there is some division among the Byzantine witnesses the margin of error should rarely exceed $\pm 15\%$. But I guarantee the witness of Family 35. Please see the last footnote for Matthew for further information.